



CONGRES – ACE'S: NADELIGE JEUGDERVARINGEN – 3^E EDITIE

26 november 2020

Programma

09.00 Dr. Guido van de Luitgaarden – Introductie

09.30 Drs. Remy Vink - ACES en de dringende noodzaak van preventie, signalering, hulp en een meer 'trauma-informed' manier van werken

10.30 Dr. Fabiënne Naber - De invloed van trauma tijdens de kindertijd op het brein

11.30 Pauze

12.00 Prof. Dr. Clemens Hosman - Methoden voor een samenhangende en effectieve preventie van ACES

13.00 Drs. Peter Mol - De school als context voor herstellende ervaringen

14.00 Pauze

14.15 Dr. Carolien Gravesteijn - ACES en de effecten op ouderschap en opvoederschap

15.15 Dr. Marieke Tollenaar - De lange termijn gevolgen van mishandeling en verwaarlozing

16.15 Pauze

16.30 Arno Derikx - Gespreksvoering met pleegouders en samengestelde gezinnen over ACES

17.30 Afsluiting

Let op: dit is een optionele tijdsplanning waarbij het congres binnen 1 dag te volgen is. Omdat het congres momenteel online te volgen is (i.v.m. Covid-19), hebben deelnemers een maand de tijd om het programma te doorlopen.

Sprekers

Drs. Remy Vink

Bijdrage: De noodzaak van preventie, signalering, hulp en een meer 'trauma-informed' manier van werken

Remy is socioloog en onderzoeker bij TNO op het gebied van kindermishandeling. Zij deed onder andere onderzoek naar Adverse Childhood Experiences (ACE) bij kinderen en is auteur van twee richtlijnen kindermishandeling (voor de jeugdgezondheidszorg en voor jeugdhulp en jeugdbescherming). Eerder werkte Remy bij gemeenten en GGD-en en was zij projectleider van het eerste integrale project huiselijk geweld in Haarlem.

Veel kinderen in Nederland maken thuis ingrijpende gebeurtenissen mee. Zij groeien bijvoorbeeld op met kindermishandeling, geweld tussen ouders, (v)chtscheiding, ouders met verslavings- of psychische problemen, een ouder in detentie, een overlijden in het gezin

ed. Deze 'Adverse Childhood Experiences' (ACE) kunnen grote gevolgen hebben voor de ontwikkeling van het kind en levenslange littekens veroorzaken. In de VS is hier onder volwassenen veel onderzoek naar gedaan. Uniek aan het onderzoek dat TNO in opdracht van en samen met de Augeo Jongerentaskforce uitvoerde is dat aan kinderen zelf is gevraagd welke ingrijpende gebeurtenissen zij al hebben meegemaakt of nog steeds meemaken en hoe zij hun kwaliteit van leven ervaren.

Dr. Fabiënne Naber

Bijdrage: De invloed van trauma tijdens de kindertijd op het brein

Fabiënne Naber is van huis uit biologe en doet als Universitair Hoofddocent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam onderzoek naar de relatie tussen neurologie, gedrag en begeleiding bij mensen met een autismespectrumstoornis.

Het brein is vooral in de kindertijd volop in ontwikkeling. De ontwikkeling van het brein wordt door een groot deel bepaald door omgevingsinvloeden. Of de omgevingsinvloeden positief of negatief zijn wordt bepaald vervolgens voor een deel weer de structurele ontwikkeling van het brein en kan van sterke invloed zijn op het functioneren van een persoon. Sommige effecten van negatieve invloeden kunnen weer omgebogen worden terwijl andere negatieve invloeden voor blijvende structurele in 'schade' kunnen leiden. Of effecten blijvend zijn is afhankelijk van het tijdstip waarop deze negatieve invloeden plaatsvinden, evenals de duur en de intensiteit. Tijdens deze lezing wordt besproken wat de effecten zijn van trauma in de kindertijd op de ontwikkeling van het brein.

Prof. Dr. Clemens Hosman

Bijdrage: Methoden voor samenhangende en effectieve preventie

Clemens is emeritus hoogleraar Preventieve Geestelijke Gezondheidszorg aan Maastricht University (Health Promotion) en de Radboud Universiteit te Nijmegen (Clinical Psychology). Clemens was bij tal van wetenschappelijke onderzoeken betrokken en maakt deel uit van een uitgebreid internationaal samenwerkingsverband van wetenschappers en experts op het terrein van KOPP vanuit Australië, Canada, VS en diverse Europese landen.

Welke methoden voor een samenhangende en effectieve preventie van adverse childhood experiences (kindermishandeling, verwaarlozing, KOPP, gezinnen in armoede, huiselijk geweld, vroege stress, psychotrauma's, risicofactoren tijdens zwangerschap) zijn bekend? Clemens zal hierbij nader ingaan op verschillende strategische ingangen voor praktijk en beleid om de ACE-problematiek zo preventief mogelijk aan te pakken.

Drs. Peter Mol

Bijdrage: De school als context voor herstellende ervaringen

Peter is orthopedagoog, directeur van Gedragondersteuning, columnist en auteur van diverse boeken over onderwijs. Als docent heeft hij in vrijwel alle vormen van (speciaal) onderwijs veel ervaring opgedaan.

In elke klas zit gemiddeld een leerling die mishandeld, verwaarloosd, misbruikt is of een trauma heeft vanuit andere diep ingrijpende gebeurtenissen. Een leraar is geen hulpverlener. Toch kan de schoolomgeving zeer 'herstellend' zijn, wanneer de pedagogische houding van de leraren 'traumasensitief' is. In deze bijdrage wordt verkend hoe een trauma wordt ervaren door jongeren en worden praktische suggesties gegeven voor leraren.

Dr. Carolien Gravesteyn

Bijdrage: ACES en de effecten op ouderschap en opvoederschap

Carolien heeft klinische psychologie aan de Universiteit Leiden gestudeerd. Vanaf 2012 is zij lector Ouderschap & Ouderschap aan Hogeschool Leiden en sinds 2 jaar lid van Raad van Toezicht van het Kaboutershuis in Amsterdam. Zij heeft boeken geschreven en wetenschappelijke artikelen gepubliceerd over ouderschap, opvoeden, levensvaardigheden en rouwverwerking. Momenteel volgt ze meer dan 500 ouders vanaf het moment dat ze zwanger zijn. De kinderen zijn inmiddels 4 jaar. Ook doet ze gesubsidieerd onderzoek naar het versterken van Levensvaardigheden van kinderen op school en het bevorderen van ouderbetrokkenheid.

Ouderschap is meer dan alleen opvoeden. Het is een complex proces van continue interactie tussen ouder, kind en omgeving. In de huidige tijd wordt vanuit de omgeving steeds meer van ouders verwacht en dit vraagt aandacht voor positief ouderschap. Immers, positief ouderschap vormt de basis voor positief opvoeden en voor een gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren. Maar hoe kunnen we de gevolgen van ACES op ouderschap en opvoederschap verminderen en hoe kunnen we beschermende factoren voor ouder en kind versterken?

Dr. Marieke Tollenaar

Bijdrage: Langetermijngevolgen gevolgen van kindermishandeling en verwaarlozing

Marieke Tollenaar studeerde Biologische Psychologie aan de VU in Amsterdam waarna zij is gepromoveerd bij de afdeling Klinische Psychologie in Leiden op onderzoek naar de effecten van stress op het geheugen. Na een Postdoc-onderzoek bij de Radboud Universiteit over de effecten van prenatale stress op de ontwikkeling van het kind, is zij sinds 2011 Universitair docent in Leiden. Bij de afdeling Klinische Psychologie doet zij onderzoek naar, en geeft zij les over, de psychische en biologische gevolgen van kindermishandeling.

Marieke Tollenaar zal uiteenzetten hoe kindermishandeling en verwaarlozing niet alleen op de korte termijn, maar ook op de lange termijn gevolgen kan hebben voor de gezondheid. Zij zal daarbij zowel de psychische als de (neuro)biologische gevolgen bespreken die naar voren komen uit wetenschappelijk onderzoek, alsmede de mechanismen die hieraan ten grondslag liggen. Deze mechanismen kunnen aanknopingspunten bieden voor de behandeling van, en mogelijk het voorkomen van, de langetermijngevolgen van kindermishandeling en verwaarlozing.

Arno Derikx

Bijdrage: Gespreksvoering over ACES

Arno is contextueel en systemisch opgeleid en is gespecialiseerd in de begeleiding van professionals binnen diverse hulpverleningsvormen waaronder ambulante- en residentiële pleegzorg. Arno is werkzaam bij Hoeve de Kaolder als coach voor medewerkers van de Mutsaersstichting.

Vroegkinderlijke ervaringen hebben een (voorheen) ongekend grote impact op het bio-psycho-sociaal leven van het individu, de context waarbinnen dit individu leeft en de generaties die hij/zij nog voort zal brengen. Het inventariseren en in kaart brengen van de vroegkinderlijke ervaringen (van -9 maanden tot +/- 5 jaar) vergt ervaring en kennis. Geput moet worden uit de bewuste en onbewuste kennis en ervaring van de context van het kind en de signalen die het kind zelf afgeeft. De context kan echter veranderd zijn, deze kan inmiddels geheel of gedeeltelijk vervangen zijn door de context van een adoptiegezin, pleeggezin of een nieuw samengesteld gezin. Context informatie kan gefragmenteerd

geraakt zijn of verloren gegaan. Het bespreken van de ervaringen die in een geheel of gedeeltelijk binnen een andere context opgedaan werden kan leiden tot nog meer versplintering als het thema “schuld” in de dynamiek binnen sluipt. Arno zal aan de hand van casuïstiek nader ingaan op dit thema.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido van de Luitgaarden is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.